

Projekt IPN
**„Śladami pamięci –
uczeń/nauczyciel badaczami historii”**

RODZINA JAKUBOWSKICH

„26 miesięcy w ukryciu”

Opowiada historię rodziny Jakubowskich
ze wsi Skotniki Dolne uhonorowanych medalem
„Sprawiedliwy Wśród Narodów Świata”

Projekt „Śladami pamięci”

Projekt IPN ma na celu przybliżenie uczniom i nauczycielom historii Żydów ukrywanych przez rodziny w Polsce podczas II wojny światowej.

Waleria i Stanisław Jakubowscy

Nagrodzeni medalem „Sprawiedliwy wśród Narodów Świata” 09.09.2015 r.

Waleria, urodzona 13.02.1904, zmarła 18.03.1947.

Stanisław, urodzony 11.01.1900, zmarł 27.04.1946.

Małżeństwo Waleria i Stanisław Jakubowscy mieszkali w Skotnikach Dolnych (około 6 km od Wiślicy) wraz z pięciorgiem dzieci – Franciszkiem, Józefem, Teodozją, Sabina, Alfonsem – oraz z matką Stanisława. Do dziś żyje tylko córka Sabina, która była świadkiem tamtych wydarzeń.

Żyli skromnie, zajmowali się swoim gospodarstwem - byli rolnikami.

Waleria i Stanisław Jakubowscy ukrywali od zimy 1942 przez około 26 miesięcy trzech żydowskich mężczyzn. Kryjówka znajdowała się na terenie ich gospodarstwa w piwnicy wykopanej w stodole przez Stanisława. Dostarczali im jedzenie i dbali o ich bezpieczeństwo. Pomocy udzielali sami, w tajemnicy przed mieszkańcami wsi, bez pomocy jakiegokolwiek organizacji. Nie kontaktowali się z partyzantami ani z żadną organizacją konspiracyjną.

W związku z ukrywaniem Żydów rodzinie Jakubowskich udało się uniknąć represji ze strony okupantów – pomoc Żydom udało się zachować w tajemnicy.

Makieta gospodarstwa państwa Jakubowskich, które obecnie nie istnieje.

Henryk Zucker z rodziną, ok. 2009 r.

Henryk Zucker

Jeden z Żydów, ukrywanych przez małżonków Jakubowskich, najstarszy ze wszystkich chłopców, obecnie ma 95 lat.

Mieszka w Stanach Zjednoczonych z żoną Barbarą i ma dwie córki – Jeanne oraz Laurę.

Przed wojną jego rodzice znali się z Walerią i Stanisławem Jakubowskimi.

Rodzice Henryka - Ganana i Mordechaj - razem z jego siostrą Sisel zostali wywiezieni do obozu, najprawdopodobniej do Treblinki. W czasie wojny Henryk pracował przymusowo na budowie drogi z Wiślicy do Buska.

Wiktor Preis

- Obecnie nie żyje, mieszkał w Izraelu i miał dwóch synów, którzy byli lekarzami.
- Wiktor był kuzynem Henryka.

Alter Eisenberg

- Nazywany przez Walerię i Stanisława „Za lasem”, co wzięło się od nuconej przez niego często piosenki.
- Nie żyje, miał dwójkę dzieci i mieszkał w Stanach Zjednoczonych.

Fotografia jaskini w Skorocicach, w której początkowo ukrywali się Żydzi.

Źródło – Andrzej Kasza – zbiory prywatne

Ukrywani Żydzi nocą zajmowali się pomocą w gospodarstwie oraz robieniem na drutach ciepłej odzieży.

Pomoc małżonków Jakubowskich była bezinteresowna i nie liczyli na jakiekolwiek wynagrodzenie. Jednak Henryk Zucker z kolegami w zamian za udzieloną pomoc przekazali im ostatnią złotą monetę, którą mieli.

Po wojnie, po wyjeździe Żydów z Polski, do małżonków Jakubowskich przysłano kilka paczek z żywnością, ubraniami i słodyczami. Prawdopodobnie przysłał je Wiktor Preis – jeden z ukrywanych Żydów.

Wszyscy ukrywający się u Jakubowskich Żydzi: Henryk Zucker, Wiktor Preis oraz Alter Eisenberg przeżyli wojnę.

W styczniu 1945 r. wyszli z ukrycia, pożegnali się serdecznie z całą rodziną Jakubowskich i podziękowali za uratowanie życia. Zapewniali, że jak tylko się urządują, to odwdzięczą się za okazaną pomoc.

Po pożegnaniu, w nocy poszli w kierunku łąk. Do czasu wkroczenia Armii Radzieckiej ukrywali się w jaskiniach w Skorocicach. Więcej Państwo Jakubowscy ich nie widzieli.

Skotniki Dolne na mapie

W roku 2008 Henryk Zucker, mając 86 lat, wraz ze swoimi córkami zdecydował się odwiedzić strony, w których się urodził, wychował i ukrywał w czasie wojny. Odnalazł i spotkał się z potomkami państwa Jakubowskich, w tym z ostatnią żyjącą córką Jakubowskich - Sabiną.

Po powrocie do Stanów Zjednoczonych w 2009 r. spisał Zeznanie Ocalonego i wystąpił do Yad Vashem.

*Henryk Zucker z potomkami państwa Jakubowskich
podczas pobytu w Polsce, 2008 r.*

Na podstawie zeznań Henryka i na prośbę Józefa Jakubowskiego – wnuka Walerii i Stanisława Jakubowskich – skierowaną do Yad Vashem, Waleria i Stanisław Jakubowscy zostali uhonorowani Medalem i Dyplomem

„Sprawiedliwy wśród Narodów Świata”

9 września 2015 roku w Muzeum Żydów Polskich POLIN w Warszawie odbyła się ceremonia wręczenia medali i dyplomów „Sprawiedliwy wśród Narodów Świata”. Z rąk Anny Azari, ambasador Izraela w Polsce, odebrali je potomkowie odznaczonych – Sabina Turek (córka) oraz Józef Jakubowski (wnuk odznaczonych).

Medal i dyplom dla Walerii i Stanisława Jakubowskich

Pracę wykonały:

- Maria Kuczyńska
- Nina Nowalska
- Olga Walczyszyn

z I Społecznej Szkoły
Podstawowej im. Mikołaja Reja
w Kielcach

Dziękujemy panu Józefowi Jakubowskiemu, który
udostępnił nam dokumenty ze swojego
prywatnego archiwum.

